

I

(Mededelingen)

RAAD

Conclusies van de Raad over digitalisering en onlinetoegankelijkheid van cultureel materiaal en digitale bewaring

(2006/C 297/01)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Overwegende hetgeen volgt:

- door cultureel erfgoed en culturele inhoud en uitingen worden de gemeenschappelijke en fundamentele waarden van de Europese Unie belichaamd en uitgedragen, en wordt de culturele en taalkundige diversiteit van Europa getoond;
- culturele inhoud speelt een belangrijke sociale en economische rol. Er bestaat onder de burgers en binnen de onderzoeksgemeenschap een reële vraag naar digitale inhoud. Digitalisering en onlinetoegankelijkheid van ons cultureel erfgoed kunnen creatieve uitingen voeden en activiteiten steunen in andere sectoren, zoals leren en toerisme, en zodoende het concurrentievermogen en de groei in heel Europa stimuleren in overeenstemming met de strategie van Lissabon;
- teneinde dubbel werk te voorkomen en synergieën tot stand te brengen, is een gecoördineerd optreden op het niveau van de Gemeenschap noodzakelijk; daarbij moet evenwel rekening worden gehouden met de aanzienlijke verschillen in ontwikkeling en coördinatie tussen de lidstaten qua digitalisering van inhoud en digitale bewaring, en in de nationale prioriteiten op deze gebieden;

1. NEEMT MET VOLDOENING KENNIS VAN

- de mededeling en de aanbeveling van de Commissie betreffende „de digitalisering en onlinetoegankelijkheid van cultureel materiaal en digitale bewaring”, als onderdeel van het initiatief i2010: digitale bibliotheken;

2. ONDERSCHRIJFT

- de onderliggende strategische doelstellingen en voornaamste elementen van de aanbeveling van de Commissie betreffende de digitalisering en onlinetoegankelijkheid van cultureel materiaal en digitale bewaring;
- het beeld van een Europese digitale bibliotheek als een gemeenschappelijke meertalige ingang naar het gedistribueerde — d.w.z. door verschillende organisaties op verschillende plaatsen beheerde — digitale culturele erfgoed van Europa, die opstaat voor allerlei cultureel materiaal

(teksten, audiovisueel materiaal, museumvoorwerpen, archiefstukken enz.) en die als doel heeft aan de gebruikers snel een kritische massa aan middelen te leveren;

3. ERKENT

- de verscheidenheid aan inspanningen die de lidstaten momenteel leveren om de inhoud van hun archieven, bibliotheken en musea te digitaliseren en online toegankelijk te maken, alsmede de verschillende stadia van vooruitgang waarin deze inspanningen zich bevinden;
- het waardevolle coördinatiewerk dat de Groep van nationale vertegenwoordigers (GNV) voor digitalisering verricht om de ervaringen van de lidstaten uit te wisselen en de vorderingen te volgen, onder meer door middel van het dynamisch actieplan ⁽¹⁾;
- de noodzaak dit coördinatiewerk in het institutionele kader van de Gemeenschap te verankeren;

4. BENADRUKT

- het nuttige werk dat op Europees niveau door de Conference of European National Librarians (CENL) wordt verricht;
 - in verband met het organiseren en het totstandbrengen van de European Library (TEL) als toegang tot de collectieve bestanden van de nationale bibliotheken van Europa,
 - bij de voortzetting van deze werkzaamheden met als doel de totstandbrenging van de Europese digitale bibliotheek;
- het werk dat momenteel in de projecten Michael ⁽²⁾ en Michael Plus wordt verricht in verband met het beschrijven en onderling koppelen van digitale culturele collecties in musea, bibliotheken en archieven in verschillende lidstaten en het bieden van toegang tot deze collecties;
- dat het werk in de toekomst gericht moet zijn op deze aanverwante initiatieven, met als doel te komen tot een evenwichtige samenwerking tussen bibliotheken, musea en archieven;

⁽¹⁾ Het dynamisch actieplan voor de coördinatie in de EU van de digitalisering van culturele en wetenschappelijke inhoud.

⁽²⁾ Multilingual Inventory of Cultural Heritage in Europe.

- dat vanaf het begin conceptuele en technische voorbereidingen moeten worden getroffen om alle categorieën cultureel materiaal (teksten, audiovisueel materiaal, museumvoorwerpen, archiefstukken enz.) aan bod te laten komen, maar dat in de beginstadiën van de Europese digitale bibliotheek reeds het potentieel van een kritische massa meertalig tekstmateriaal kan worden benut;
- het belang van werk op het gebied van digitalisering, bewaring en beschikbaarheid van inhoud met volledige inachtneming van de communautaire en internationale wetgeving op het gebied van intellectuele eigendom;

5. MERKT OP

- dat de Commissie voornemens is studies uit te voeren over hoe de digitalisering van cultuur binnen de Europese Unie vordert, over de sociaal-economische gevolgen van langetermijnbewaring van digitale bestanden en over de sociaal-economische implicaties van bestanden die tot het publieke domein behoren;
- dat de Commissie voornemens is een netwerk van kenniscentra voor digitalisering en digitale bewaring mede te financieren, binnen het zevende kaderprogramma voor onderzoek en ontwikkeling;

6. VERZOEKT DE LIDSTATEN

- de in de aanbeveling van de Commissie genoemde problemen betreffende de digitalisering en onlinetoegankelijkheid aan te pakken, en met name de aspecten waarop in deze conclusies de nadruk is gelegd;
- om bij wijze van eerste schreden, overeenkomstig het aangehechte indicatieve tijdschema en rekening houdend met de verschillende uitgangspunten van de lidstaten:
 - **de nationale strategieën en doelen** voor digitalisering en digitale bewaring **te versterken**,
 - **bij te dragen tot de Europese digitale bibliotheek**, een meertalige gemeenschappelijke ingang naar het gedistribueerde culturele erfgoed van Europa,

- **betere kadervoorwaarden te scheppen** voor digitalisering en onlinetoegankelijkheid van cultureel materiaal en digitale bewaring,
- **de coördinatie** binnen en tussen de lidstaten inzake aanverwante aangelegenheden **te versterken**,
- **bij te dragen tot een goed overzicht van de voortgang op Europees niveau**;

7. VERZOEKT DE COMMISSIE

- om bij wijze van eerste schreden en overeenkomstig het aangehechte indicatieve tijdschema,
 - **het werk aan een Europese digitale bibliotheek** als een gemeenschappelijke meertalige ingang naar het gedistribueerde digitale culturele erfgoed van Europa **te stimuleren en te coördineren**;
 - bij te dragen tot een **betere beleidscoördinatie** inzake digitalisering en onlinetoegankelijkheid van cultureel materiaal en digitale bewaring, met name middels het instellen van een groep van vertegenwoordigers van de lidstaten die het coördinatiewerk van de GNV binnen het institutioneel kader van de Gemeenschap moet voortzetten, moet zorgen voor continuïteit — met inbegrip van doeltreffende overgangsregelingen — en moet voortbouwen op de opgedane ervaring en deskundigheid;
 - **te werken aan kadervoorwaarden** voor digitalisering, onlinetoegankelijkheid en digitale bewaring;
 - **een evaluatie te maken van de algehele vooruitgang** die in de lidstaten op belangrijke gebieden wordt gemaakt, rekening houdend met hun verschillende uitgangspunten, alsmede van het algehele proces van totstandbrenging van de Europese digitale bibliotheek, en hierover aan de Raad verslag uit te brengen.

BIJLAGE

PRIORITAIRE ACTIES EN INDICATIEF TIJDSHEMA (*)

A. ACTIVITEITEN EN DOELEN VOOR DE LIDSTATEN

1. De nationale strategieën en doelen voor digitalisering en digitale bewaring **versterken** door:

plannen en nationale strategieën voor de digitalisering van cultureel materiaal op te stellen en bij te werken	2007
nationale strategieën te formuleren voor het langdurig bewaren en het deponeren	medio - 2008
kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen te formuleren, met inbegrip van de daaraan verbonden financiële meerjarenplanning voor deponeren, digitaliseren, en online toegang tot cultureel materiaal en langdurig bewaren	2007
onderzoek te doen naar publiek-private partnerschappen voor digitalisering, en deze partnerschappen waar passend in te stellen en te stimuleren	2007-2008

2. De coördinatie binnen en tussen de lidstaten **versterken** door:

nationale coördinatiemechanismen voor digitaliseringsactiviteiten op het gebied van culturele inhoud op te zetten, mede op regionaal en plaatselijk niveau	2007
met andere lidstaten informatie uit te wisselen, zodat er synergieën tot stand komen en versnippering en overlapping worden voorkomen	2007-2008
gemeenschappelijke criteria te ontwikkelen voor de selectie van te digitaliseren materiaal teneinde een toegevoegde waarde op Europees niveau te bereiken	2007

3. Bijdragen aan de Europese digitale bibliotheek door:

routekaarten en stimuleringsmaatregelen op te stellen die culturele instellingen ertoe moeten aanzetten bestaand en recentelijk gedigitaliseerd materiaal in de Europese digitale bibliotheek in te voeren	2007
particuliere inhoudseigenaren aan te moedigen hun materiaal, waarop auteursrechten rusten, via de meertalige gemeenschappelijke ingang doorzoekbaar en toegankelijk te maken	2008-2009
overeenkomsten of collectieve overeenkomsten tussen houders van rechten en culturele instellingen, zoals archieven, bibliotheken en musea, zodat deze instellingen materiaal waarop auteursrechten rusten, op contractuele voorwaarden online beschikbaar kunnen stellen	2009

4. Bijdragen tot een goed overzicht van de voortgang op Europees niveau door:

de resultaten en de ervaringen op nationaal niveau te inventariseren	voorjaar 2008
de Commissie op de hoogte te brengen van deze resultaten en ervaringen en van het vervolg dat is gegeven aan de diverse onderdelen van haar aanbeveling en van deze conclusies betreffende de digitalisering en onlinetoegekankelijkheid van cultureel materiaal en digitale bewaring	voorjaar 2008

(*) Het voorgestelde tijdschema voor activiteiten en doelen voor de lidstaten bevat streefdata voor de lidstaten en de Commissie, maar is niet bindend.

5. **Betere kadervoorwaarden scheppen** voor digitalisering en onlinetoegankelijkheid van cultureel materiaal en digitale bewaring, door:

na te gaan hoe belemmeringen in de nationale wetgeving inzake digitalisering en onlinetoegankelijkheid van cultureel materiaal, ook voor studie- en onderzoeksdoeleinden of ander, aan passende voorwaarden onderworpen gebruik, kunnen worden weggenomen en hiermee een begin te maken	2008
mechanismen in te stellen die verweesde en uitverkochte en niet langer verspreide werken gemakkelijker digitaliseren en online toegankelijk maken, en daarbij ten volle rekening te houden met de belangen en rechten van de inhoudseigenaren	2008
zorg te dragen voor een degelijk wettelijk of ander doeltreffend kader voor digitale bewaring, hiertoe behoort deponering van digitaal cultureel materiaal bij daartoe wettelijk bevoegde instellingen, webharvesting door deze instellingen, onder meer rekening houdend met de communautaire wetgeving inzake gegevensbescherming, en meervoudig kopiëren en migratie	2009
culturele instellingen aan te moedigen relevante technische normen voor digitale bewaring toe te passen in de organisatorische werkstroom voor digitalisering	2008

B. ACTIVITEITEN EN DOELSTELLINGEN VOOR DE COMMISSIE

1. **De werkzaamheden in verband met een Europese digitale bibliotheek stimuleren en coördineren** door:

de inspanningen om te komen tot een meertalige gemeenschappelijke ingang voor de distributie van cultureel materiaal te coördineren en te stimuleren	vanaf 2007
het zoeken naar oplossingen voor problemen in verband met normen die moeten leiden tot interoperabiliteit, te coördineren en te stimuleren, evenals een doeltreffende aanpak van de meertalige toegang,	2007-2008
een forum te bieden voor een debat met de particuliere sector en ter zake doende organisaties, dat de beginselen moet opleveren voor het aanreiken van materiaal voor de gemeenschappelijke ingang	2007-2008
financiële en andere middelen te bieden voor activiteiten op Europees niveau; binnen het zevende kaderprogramma steun te verlenen voor een netwerk van kenniscentra voor digitalisering en digitale bewaring in Europa, en daarbij ten volle rekening te houden met de uiteenlopende mogelijkheden voor de lidstaten en de specifieke kenmerken van de diverse soorten culturele inhoud; binnen het zevende kaderprogramma steun te verlenen voor technologieën ter onderbouwing van innoverende diensten welke in de gemeenschappelijke meertalige ingang kunnen worden geïntegreerd	vanaf 2007

2. Bijdragen aan een **betere beleidscoördinatie** inzake digitalisering en onlinetoegankelijkheid van cultureel materiaal en digitale bewaring, door:

waarnemend op te treden ten aanzien van de lidstaten, en samenwerking tussen de lidstaten te steunen	vanaf 2007
de lidstaten te helpen bij het opsporen van problemen en het inventariseren van knelpunten en indien nodig maatregelen te opperen voor een snelle start van het digitaliseringsproces	2008-2009
een groep van door de lidstaten aangewezen deskundigen in te stellen, die het coördinatiewerk van de GNV moet voortzetten, moet zorgen voor continuïteit — met inbegrip van doeltreffende overgangsregelingen — en moet voortbouwen op de opgedane ervaring en deskundigheid	2007

3. **Kadervoorwaarden scheppen** door:

oplossingen voor te stellen voor bepaalde specifieke vraagstukken inzake rechten, zoals verweesde of uitverkochte werken, en daarbij ten volle rekening te houden met de belangen en de rechten van de inhoudseigenaren, en te zorgen voor de doeltreffendheid daarvan in een grensoverschrijdende context	2008-2009
op basis van geconstateerde knelpunten corrigerende maatregelen op Europees niveau voor te stellen indien „flexibele coördinatie” niet de verhoopte resultaten oplevert.	2008-2009

4. **De algehele vooruitgang** op Europees niveau **evalueren** door:

de vorderingen in de lidstaten, evenals de vorderingen bij de totstandbrenging van de Europese digitale bibliotheek, te volgen aan de hand van kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren op basis van de op nationaal en Europees niveau verzamelde gegevens	Vanaf 2007
een verslag in te dienen over de vorderingen in de lidstaten en de vorderingen met de gemeenschappelijke meertalige ingang, waarbij in het bijzonder wordt bekeken in welke mate de „flexibele coördinatie” succes heeft gehad	2008